— ORGAN FOR SKJERNØYFOLK UTE OG HJEMME —

Nr. 1. **Vinter 1996.** 28. årg.

S.K.U.K. TIL LATVIA!

Fredag 16. februar satte Skjernøy kristelige ungdomskor kursen til Latvia. Sammen med 5 andre fra Søgne var målet for reisen en liten by i Latvia, Kuldiga. St. Anna -menigheten i Kuldiga har siden 1993 hatt kontakt med Søgne menighet. Og 4 ganger tidligere har ungdommer fra Norge reist på besøk til Kuldiga. Reiseleder var dirigenten vår, Jan Erik Tallaksen. Vi hadde tolk som behersket både norsk og latvisk, så alle skulle iallfall forstå det vi sa. I tillegg hadde vi i koret øvd inn noen sanger på latvisk. Dette vakte forøvrig stor begeistring. De sa høflig at de forstod det vi sang, og det gjorde de forhåpentligvis.

Med en privatbil og en minibuss suste vi gjennom Sverige, ferje fra Sverige til Estland, og videre inn i Latvia. Mottakelsen i Kuldiga var enorm. De hadde ventet på oss i 5 timer. Allikevel ble vi HJERTELIG mottatt. Vi nordmenn har mye å lære. Alle ble innlosjert hos private familier i menigheten. Det er spennende å komme en annen nasjon på nært hold. De fleste av oss bodde hos familier som bodde i blokkleiligheter. Disse leilighetene består av et lite kjøkken, ei lita stue, soverom, toalett, bad og gang. Alt dette er mye mindre enn norske forhold. Hele leiligheten kunne vel være på toppen 60 kvadratmeter. På det arealet bor en hel familie. Varmt vann var heller ingen selvfølgelighet.

Da vi ankom Kuldiga var det ca -25 grader. Uka før hadde det vært en skikkelig kuldeperiode med ca -30 grader. Det er veldig kaldt i et land som ikke har så gode oppvarmingsmuligheter som her i Norge. Men den uka vi var der holdt temperaturen seg rundt -10 grader.

Maten var nok noen av oss spente på. Men det gikk veldig fint. Vi fikk mye suppe til middag, med «manna» til dessert. Det er en slags semuljegrøt mede saftsaus på. Til frokost var det brød med pålegg og te. Det som vi nok savnet mest var det norske grovkornede brødet. I Latvia spiser man kun loff og mørkt rugbrød. Det er også umulig å drikke det vannet som er i springen. Det var derfor godt å komme hjem å drikke masse friskt vann.

Fors. s. 2.

Fors. fra s. 1

Hva gjorde vi så den uka vi var der?
Vi hadde 6 skolemøter på ulike skoler. På disse skolemøtene hadde vi drama, korsang og vitnesbyrd. De fleste av elevene vet lite eller ingenting om Jesus, så det er en ganske spesiell opplevelse. Vi i Norge er veldig privilegerte som har så mye kunnskap om kristendommen. I tillegg til skolemøtene hadde vi møte på rådhuset og møter i menigheten St. Anna. Vi var også på besøk på to andre steder. Det var et lite sted noen mil fra Kuldiga, Varme. Vi var også i en by 8 mil fra Kuldiga som het Priekule Her har Valand bedehus kontakt med en menighet Møtene i St, Anna menigheten brukte vi til undervisning og oppmuntring for de som går der. Der er ca 50-60 stk. som går der fast. Det er mye ungdom, og de er helt fantastiske å være sammen med. Men de er utrolig utsatt. Presten fortalte oss at ca 70 % av ungdommene i menigheten hadde alkoholiserte fedre. Det er også mye okkultisme og spiritisme blant folk. Når det gjelder alkoholen er det noe man legger spesielt merke til. Den flyter åpenlyst. Hver kiosk og butikk har salg av Vodka og Whisky, og her er det ingen begrensninger. Alkoholen er nok en svøpe over hele Øst-Europa.

Tid er et begrep som har en helt annen betydning i Latvia i Norge. Mens vi her har timeplan på alt , har man i Latvia et mye mere avslappet forhold til tid. Det er derfor på mange måter litt deilig å være der, selv om det i visse situasjoner kan være litt frustrerende at klokka er lagt bort. Kjøreforholdene der nede er ganske annerledes enn her i Norge. Brøytekapasiteten er ikke for stor, og vi opplevde at rimelig store veier ikke var brøytet opp. De fleste kjører også på sommerdekk, så helt trygt er det nok ikke å ferdes på veiene.
Mye er annerledes og forskjellig fra velstands- Norge til et Latvia som har vært under kommunismens svøpe i mange år. Men det er et nydelig folk. De er stolte, men samtidig ydmyke. De har materielt sett lite, men gir av det lille de har. Da føler man seg faktisk ganske flau over å tenke på den overfloden vi har i Norge. Vi har det godt materielt sett, men om vi har det så veldig godt ellers er et spørsmål som er verd å tenke på.

Da vi kom tilbake til Sverige var det første jeg fikk øye på folk som stod i kø for å få vasket bilen sin på en bensinstasjon. De betalte ca 100 kroner for å få vasket bilen! Noe så unødvendig egentlig. Det ble et paradoks for meg. I Latvia jobber de livet av seg for å klare å overleve. Her strør vi rundt oss med penger.

Mange inntrykk og mange følelser har festet seg til oss. Men vi har alle veldig lyst til å reise tilbake til våre venner i Latvia. Vi vil be for dem og håpe at vi kan besøke dem igjen. Gud må beskytte dem og verne om dem. Latvia er bare et av verdens mange land. Men det vil alltid ha en spesiell plass i våre hjerter.

Med Vennlig Hilsen S.K.U.K

Ulovlig anlagt vei i Valvik.

De aller fleste har vel fulgt med i diverse avisskriverier i forbindelse med anlegging av hyttevei i det «mørkegrønne» området syd i Valvik.
Tidligere har det vært vedtatt at veien fra restene av sommerflor til hytta skulle fjernes. Men etter anke har nå bygningsrådet vedtatt at veien kan bli liggende som den er, kun med noen forskjønnede tiltak som jordkleing og tilsåing,. Samtidig er saken oversendt politiet for vurdering av bot.
Vi mener den avgjørelsen som et tatt er meget beklagelig, og gir en særdeles dårlig signaleffekt for andre som måtte ønske å starte «prosjekter» uten å søke om de nøvendige tillatelser, eller varsle naboer. Bøter som ilegges i slike saker pleier erfaringsmessig å være av meget beskjeden størrelse.
Denne form for selvtekt burde aldri vinne fram, når man tar i betrakting hvor strengt all virksomhet blir regulert i mørkegrønn sone. Etter det «Skjernøyposten» erfarer står det henimot enstemmig lokalsamfunn bak skuffelsen over bygningsrådets siste avgjørelse. Fylkesmannens miljøvernavdeling har etter det vi har forstått merknader til bygningsrådets avgjørelse. Så vi får vente å se hva som skjer.

SKJERNØYPOSTEN

- ORGAN FOR SKJERNØYFOLK UTE OG HJEMME -

Redaktør: Sigurd Aalvik, Tlf. 382 68611
I redaksjonen:
Håkon Karlsen,Tlf 382 68541
Georg Walvick, Tlf 382 68636
Norvald Jenssen, Tlf 382 68675
Evert Knutsen, Tlf 382 68686
Rita T. Dyrstad Solvang, Tlf 382 68716
Adr.: Skjernøy, 4500 Mandal.

Postgirokonto: 0802 5425368

Kontakt i USA:
Mrs. Agathe Thompson
865 Buck kd., Stone Ridge
N.Y. 12484

Abonnenet pris pr. år kr 40,-
USA $ 8,-

FISKENYTT.

Vi har lagt den verste vinteren bak oss, og det er på tide med et tilbakeblikk. Det så til å begynne med litt mørkt ut med juletorsken, men de siste 14 dagene før jul, ble det et veldig fint vær, så en kunne sette trollgarna nesten hvor en ville, og det ble gode torskefangster for de fleste.
Fiskernes Salgslag, Mandal som selger omlag 2000 kg torsk til jul, fikk kummene fulle og fiskerne fikk 25 kr. kiloen for den store torsken over 2 kg, og 18 kr. for den mellom 1,2 og 2 kg.

Etter nyttår har garnfisket etter torsk, lyr, sei og breiflabb foregått for fullt. Det er lyr det er mest av, med dagsfangster opp til 200-300 kg, men med det kalde været i vinter og lav sjøtemperatur, blir de beste lyrefangstene tatt helt ned på 70-80 favners dyp.
Ellers er rekefisket på Revet veldig bra, og Jan Øystein Dyrstad, med fiskeskøyta han kjøpte vestfra og fått navnet "Ardea", fikk en kjempefangst på hele 5500 kg reker den første uken av februar.
Tror denne ukefangsten av reker er rekord tatt av en fiskebåt fra Mandal gjennom alle tider, og vi ønsker Jan Øystein og broren Tom Inge lykke til videre med fisket.

Nå drypper det av taket, snøen minker, og mars måned er rett rundt hjørnet. Vi kommer igjen men en ny fiskeprat i slutten av mai.

oooo0oooo

Vi er blitt flere.

Som dere ser i rubrikken har « Skjernøypostens» stab øket med to personer.
Det er Evert Knutsen og Rita T. Dyrstad Solvang. Så «Skjernøyposten» vil forsatt leve om noen av oss «gamle» har tenkt å trekke oss. Vi ønsker de velkommen i vår stab, og håper på godt sammarbeid videre.

Med initiativ

fra Skjernøy Vel ble det avholdt møte på grendehuset på Farestad over emnet: «Trenger vi et grendehus på øya? Hva vil vi med et grendehus»?
Torstein Dyrstad og Bjørn Vikøyr ledet møtet, som i grove trekk gikk ut på å høre folkemeningen om en omfattende «Ansiktsløftning» av grendehuset, som man mener har atskillig større brukspotensiale enn bruken i dag. I dag er hobbyklubben og arbeidsstua hovedbrukere, i tillegg til mer sporadisk bruk fra andre brukere.
Konklusjonen på møtet ble at det oppnevnes en gruppe på 3 personer, bestående av Bjørn Vikøyr, Torstein Dyrstad og Gerd Hansen, som forsøker å lage alternative forslag til løsning. Denne eller disse legges fram på «Velles» årsmøte , som blir den 18. mars eller på et ekstra møte. Vi får håpe det kommer noe fruktbart ut av det fine initiativet. Fremmøtet var bra----------.

Ungdomsforeningen.

Så skriver vi 1996 og årsmøtet i ungdomsforeningen ble holdt 6. des 1995. Det var 20 fremmøtte. Bjarne Christensen holdt andakt ut fra Hebr. 4. - 16. Han minnet om viktigheten ved å forbedre alt arbeid i bønn. Årsmeldingen ble lest av forkvinne Åshild Aalvik. Arbeidsåret viser et ett aktivt og rikt arbeidsår. Det har vært 5 fester, 5 onsdagsmøter. 2 møteuker, 6 møter med kveldsbibelskole, to utlodninger, den store på våren , og en i juni til inntekt for teleslynge i kapellet. To familiesammlinger er også holdt med godt besøk. På fisketuren i juli var det også samlet en stor flokk. Styret har hatt 10 styremøter og ett fellesstyremøte.
Årsmelding for ungdomsgruppa. Det er holdt 4 styremøter og et fellesstyremøte sammen med UF. og yngres. Siste år var det begynt 5 nye og de unge er trofaste til å møte fram. Det har vært holdt 12 gruppekvelder, en rekefest og to turer. En fisketur til Grassholmen og den årlige tur til Rivenes i slutten av August. Ledere dette året har vært: Bjørg Greipsland, Tom Inge Dyrstad og Sigurd Aalvik.
Årsmeldingen for yngres: Det er holdt 15 yngresmøter. I dette er innkludert to turer, en bowlingkveld og tre lagekvelder. I høst har det bare vært 4 stk. på yngresmøtene, det siste møtet var det 5. Dette fordi det ikke har vært flere barn i denne aldersgruppe. Frammøtet har derfor vært fantastisk. Ledere har vært Monica T. Gundersen og Ingebjørg Austrud.
Kapellet har i 1995 hatt utgifter etter pålegg av branninspeksjonens nye regelverk. Flere nødlys (over nødutgang i koret). Snuing av dører mellom lille og storesal. Panikkhåndtak (ettgreps) utganger, 3 stk. Brannstige og trinn fra tak ut fra vindu på loftet. Reparasjon av råteskade under vindu i lillesalen mot sørøstre hjørne. I tillegg er det montert teleslynge.
Valg: Åshild Aalvik ble gjenvalgt som forkvinne. Av styret gikk Roald Syvertsen og Alf Tore Gundersen ut. Innvalgt ble Eilif - Bjarne Christensen som fyller en person i styret, på grunn av deres arbeidssituasjon. Og i tillegg sa Ingebjørg Austrud seg villig til styremedlem. Til slutt i årsmeldingen nevnte Åshild at det er ikke alltid så lett til å få styrende til å gå i hop, og det ser ikke ut til å bli lettere med tiden. Det er vanskelig å få folk som er villige til å stille i styrene. Hun etterlyste også nytenkning, tenke nøye gjennom om vil ha arbeidet her på kapellet slik det er, eller skal det være annerledes? Spørsmålet står åpent. Håpet og troen er at vi legger alt i Herrens hender og kan glede oss over de små ting i hverdagen og at Herren vil velsigne arbeidet i foreningen.
I januar har det vært 3 onsdagskvelder med kveldsbibelskole og februar onsdagsmøte og en kosekveld. Videre blir det i mars en stor møteuke som begynner fredag den 1. og varer til den 10. Den vil bli omtalt i neste nummer. Talere blir Tonje Andersen og Bjørn Pedersen. Vi vil minne om utlodningen som blir Lørdag 23. mars kl 17.00 Og av flyseddelen som er sendt rundt ønskes det gaver til å lodde ut, Kapellet står foran store investeringer som tilkobling av kloakk og boring etter vann, så en ønsker mange mennesker velkommen til den utlodningen. Til slutt vil vi minne om det som Bjarne nevnte på årsmøtet om virkningen av de foldene hender.
Vil nevne Konsmo hvor en flokk mannfolk har vært i bønn tidlig hver fredag morgen og noen kvinner hver mandags kveld i ca: 1 ½ års tid. Nå er en vekkelse brutt ut og en kveld kom det 14 nyfrelste ungdommer opp bedehussalen i dempet belysning bærende på et brett med tente telys formet som et kors og til tonende av Trygve Bjerkreim sang Det er makt i de foldene hender , i seg selv er de svake og små men når mot allmaktens Gud du dem vender, han har lovet at svar skal du få. - Det nytter å be. ----

Julefest i 1996. Fors. fra s. 6.

glitter,kurver,flagg og levende lys,det var aldeles praktfullt syntes vi- vi hadde nemmelig lest at det var slik de første juletrær så ut da den skikken inntok Norge på 1800 tallet.
Da vi hadde sunget oss rundt juleteet et par ganger,akkompagnert av Norvald og Bjørn,hamret det pluteselig noe forferdelig oppe på loftet, å luka i taket gikk opp, "hallooo,æ det noen snille barn her ". Det var julenissene som hadde våknet opp, å sandelig kom det " kjærlighet på pinner" dalende ned til alle ungene som sto klar med utstrakte armer.
Nissene hadde mye å berette,men etter en tid måtte de dra videre, da den ene hadde problemer med reinsdyrene sine oppe på Grottevarden.Vi fortsatte og gå rundt treet, og sang flere kjente julesanger.Noen hadde lyst til å opptre med egen sang,så Elly og Magnhild trådde til med"Den gamle nissen satt så trist på låven julekveld",å flere av ungene sang i sammen julesanger som de likte.Dette var hyggelige innslag som ble tatt i mot med stor applaus.
"Nå æ e så trøyt at æ vil hjem" ,"vil du hjem nå som mi hadde det så greit,kan ikkje mi vere lenger, mamma", nei det var nok tid for å finne tøyet å traske hjemover. Ja finne tøyet det var som å leke"tampen brenner" da gangen i skolehuset er liten å ca.50 mennesker hadde hengt av seg,men det gikk det også, bortsett i fra at støvelettene til Pernille havna helt ute på Ytre Farestad, å der skulle de ikke være for Pernille hun bor i Sandviga i Skjernsund.
Lysene i fra fakkelboksene lyste ennå da vi tok Torvmyra og Torvmyrsbakken fatt, vi hadde hatt noen gilde timer i sammen,å var enige med skolesjefen"de æ godt for fellesskapet", " ja , å så æ det så godt for alt som æ gjort", sa en av komit'e medlemmene i Skjernøy historielag.

Rutebåter i Mandalsdistriktet.

Med Skjernøys beliggenhet, helt ute i havgapet, har folk her fra de tidligste tider vært avhengige av sjøveis forbindelse med fastlandet. Det skjedde nok først med private ro- og seilbåter, og kanskje med enda mer primitive farkoster i den første tid.
Men organisert rutefart kom ikke i gang før dampskipenes tid. Fra 1850 årene var det en viss båttrafikk mellom Mandal og Kristiansand, men først fra begynnelsen av 1870 årene ble det fast rutefart langs kysten.
I 1871 ble D/S «Spangreid» bygd og satt i rutefart på Kr. sand dette var den første dampdrevne rutebåt hjemmehørende i Mandal. Men en annen og mer kjent båt var D/S «Mandal». Den ble bygd i Trondheim i 1873 og satt inn i samme rutefart. Ikke mange årene etter ble den solgt og hadde siden en omflakkende tilværelse, i forskjellige fart og under forskjellige navn. Den havarerte og sank i 1918, men ble senere hevet og fortsatte å seile helt til 1941. Og det må jo være denne vi litt eldre husker, som også anløp Krambubrygga. Men maskinkraften var nok ikke av den største, og jeg husker den hadde problemer av og til med å komme inn til p.g.a. is.
Det var i det hele flere båter som ble satt i drift i 1870 og -80 årene. Vi kan nevne D/S « Lyngdal», D/S «Lindesnes» og D/S Ryvingen». Disse gikk mye i samme rute og konkurransen var stor, slik at noen seilte i bare noen få år. -- En vi med sikkerhet vet anløp Skjernøya i disse årene var D/S «Søgne», som landet post i Skjernøysund i 1895.
Da forretningsdrift startet på Farestad i 1892, var de også avhengige av å få varene brakt dit ut. De første årene ble nok det besørget av ro- og seilbåter, enten helt fra Mandal eller via de rutebåtene som passerte Nordfjorden. Senere var det flere båter som anløp krambubrygga. En av disse var D/S «Jona». Den begynte rutefarten i 1908, men allerede i 1912 kjørte den på land på Stusøy og gikk til bunns.
Vi har nevnt D/S «Lyngdal» som var bygd i 1875 i Trondheim, men den «Lyngdal» vi husker var bygd i Gøteborg i 1912 og overtatt av et rederi i Lyngdal i 1920. Det var en flott båt å se til, med master og skorstein litt skråstilt akterover og lignet mye på en lyst yacht. Den anløp ikke Skjernøy, men på dens vei til og fra Kr. sand kunne en stoppe den inne på Nordfjorden og hente eller sette ombord passasjerer. Det er sikkert noen av de eldre som husker da de lå inne i Buøysundet eller ved Spekelaksen og ventet på at «Lyngdal» skulle komme. Den fortsatte i denne farta til 1939, men overlevde helt til 1964.
Årene før krigen kom også motorkutterne inn i bildet. I 1924 overtok Peder Gåvertsen i Ålo M/K «Søgne 1» og satte den inn i noenlunde samme fart som dampbåtene hadde hatt. Denne, og «Søgne 2» og «Gandal» anløp alle Krambubrygga og holdt det gående fram til krigsutbruddet.
Mange husker nok turene, spesielt med «Gandal» til Mandal for å lese til konfirmantforberedelse.
Under krigen kjørte Farestadskøyta (Populært kalt Flodebøtta) en tur i uka for butikken, og tok også med passasjerer.
Sommeren 1947 ble båtene «Mårten» og «Silius» satt inn i passasjertrafikken langs Sørlandskysten. Det var moderne båter på ca. 75 fot som gjorde god fart. De anløp også Skjernøy. Ikke lenge etter fikk «Mårten» motorhavari og ble tatt ut av ruten. Det ble ikke svært lenge «Silius» heller holdt det gående.
Under krigen ble det bygd ny vei fra Tregdekrysset og ned til Skjernøysund - den såkalte «Bergyltveien».
Straks etter krigen kom båtruta i gang, først bare fra Bergstø, senere også fra Rosnes og Farestad. Det vil si: Allerede fra 1931 kjørte Sigvald postruta fra Bergstø til Omland, og han tok også med passasjerer som skulle videre til Mandal. -- Da båtruta var etablert kjørte den tre ganger daglig fra Rosnes, Farestad og Bergstø til Ramsvåa og noen ganger til Skjernøysund, hvor den korresponderte med buss til Mandal. --- Fra tidlig i 50- årene holdt kommunen en kraftig motorbåt som ble benyttet til rutebåt. Denne fortsatte til 1965, da Skjernøybrua var bygd og veien fram til Farestad var noenlunde ferdig.
Dette ble et vendepunkt i historien for oss her ute og etter dette var det slutt med alle båtrutene mellom Skjernøy og fastlandet. Mange var nok glade for å slippe å gå i båt, selv om det var en viss sjarm med det også. Men nå ble det bussene (og privatbilene) som overtok all transport, med forbindelse flere ganger om dagen.
Mange reagerer ikke på dette i dag. De tar det som en selvfølge at det bare er å hoppe inn i en bil eller buss når en vil inn til Mandal. Men det kan jo være litt sundt å tenke på at så enkelt var det ikke for deres forfedre.

Kilder: Rolf Kr. Danielsens bok
«Frakteskuter og fraktemenn 2»
og eldre utgaver av Skj. posten.
H.K.

Julefest i 1996.

"Du ska det ikkje vere julefest på skolehuset i år",var det en som sa til meg her rett over nyåret. "Jau da hvist ska mi ha julefest." Å julefest ble det, feiret på tradisjonelt vis den 14.januar.Nå har det seg sånn at det var 6 året vi stelte i stand til fest og da begynner vi å bli drevne ,så komite'en hadde avtalt å møtes 2 timer før festen startet, mot tidligere da hadde vi brukt noen timer dagen før.Mens vi strevde med å få ut pultene for å få plass til lang bordene, kom selveste skolesjef Wig og frue forbi, de var på en trim tur rundt øya." Æska seie dere har fått til ei koselig skolestue, ska det være julefest,ja det er et viktig arbeid dere gjør for miljøet og fellesskapet her ute,det knytter folk i sammen ". De ble selvsagt invitert til festen , men de hadde annet fore kl.16.00, da det hele startet.Mi i komiteen hadde sett for oss litt snø,da det bare få dager før hadde vært snø,men den var regnet bort som den fort gjør her nede på sørlandet! Men folk kom store og små ,noen utkledd i eldre stil , andre i nåtidens stil, ei hadde tatt på en kanindrakt, så latteren kom fort frem.Folk studde seg inn på benkene som var plasert rundt 3 langbord,de var dekket med hvite duker, røde servietter og papp krus. Hele 52 stk satt benket rundt bordene da vi ønsket velkommen, og Skjernøysangen ble sunget.O g med Norvald på trekkspill og Bjørn på gitar ,lød det hele meget vakkert. Duften av nylaget kakkao,fersk kringle og "S"er satte smaks organene i vigør ,"fulen" ble sunget ,og vi kunne skjenke kakkao fra flotte porselens kanner, kanner som hadde overlevet en god del år inne på skolehuset.Vi riktig koste oss.

."De va da ei sabla god kringle, æ den bakt i da", "ja, de æ Liv Britt som har bakt" " ja, seie du det , å "S" an æ de fra Fredriksen", "ja,du kan skjønne det ,det er jo bare de som kan lage så goe "S"å.

Magnhild var hovedtaleren i år, å alle gledet vi oss til å høre, for Magnhild hun kan skrive å fortelle mye gøy.

Men før ho slapp til måtte mi ha en lek som kom helt fra Mexico,

det var Martin fra Glova som hadde vært hjemme denne julen,å han hadde lært noen av oss denne bord leken,det gikk ut på følgende: vært bord hadde 5 pakker og 2 terninger ,på vært bord skulle dette så sirkulere.

For å få lov å holde en av pakkene måtte du få to like øver, 3 eller 6 ere på terningene, hadde du så fått 2 like øver kunne du forlange hvilken som helst av pakkene som de andre satte og tvi holdt på,alle tviholdt på pakkene for det var jo ikke en pakke til hver.Men når pakkene og terningene hadde sikulert i 15 minutter,og EN satte med en pakken , ja da var den eieren.Det ble mye haloy og morro.

Men nå var det Magnhild som skulle fortelle, og mens hun fortalt tegnet ungene på papirduken. Å alt det gøye hun hadde å fortelle! Som da hun skulle gå hjem fra Skjernsund i mørke,å så var hun mørkeredd ,men for at den redselen skulle bli lettere, og spesielt opp Kjerkevigsbakken med Bestemorshåla på toppen,så sang hun "Ja, vi elsker" for den hadde så mange vers.Spøgelse hadde hun også vært! I Dyrstad stranda sto det før en barkekum,opp i den klatra Magnhild, i sammen med et hvitt laken,for nå var hun så sur og sinna på mannfolkene, at aldri hun kunne få var med ut på fiske,nei nå var det nok, nå skulle hun skrømme dem godt,å det klarte hun med stort hell.

Men det skulle vise seg at Magnhild fikk være med i fiskebåten til faren Alf.For Toralf i Valvika som var med som mannskap ,han datt og brakk flere av ribbeinene, og da var det bare for han å holde seg i ro hjemme,nå var det Magnhild som ble satt inn som mannskap,aldri før hadde noen vært så lykkelig for brukkene ribbein!

Vi satt alle stille som tente stearinlys å hørte på alt det gøye de opplevde " før i tia", vi får håpe hele historien kommer på trykk i Skjernøyposten en gang ? !

Nå var det tid for å strekke på beinan,ungene ble sendt ut i januar kvelden med hver sin stjerneraber,mens vi ryddet vekk to av bordene slik at vi kunne gå rundt juletreet.

Juletreet ja, vi hadde fått mange komentarer på det,"for et teit juletre" "æ ska seie dere har god fantasi, å har dere lært dette henne".Juletreet besto av en svær juletrefot , snekkret i 1920 årene, da de også hadde julefester på Dyrstad skolehus,men den gang hadde de et stort juletre som gikk helt igjennom luka i taket,det kunne ikke vi i komite'en styre med, derfor hadde vi strandet en stor stokk nede i Kjerkeviga,borret mange huller i den og stukket einar kvister inn i alle hullene,pyntet det med

Fors. s. 4.

Det var i krigens tid. (4)

Vi fortsetter serien om fortellingene fra krigen av Alf Pedersen.

-- Men hva sa tyskerne til at dere solgte fisk ved bryggene?

Jada, jeg husker særlig en gang, det var vel helst de nazistene som gikk rundt på en julaften og tok når vi lå og solgte ved brygga. Jeg vet Alf Abrahamsen Dyrstad satt en hel formiddag hos Andreas Wilumsen hvor han ble gjemt for at han hadde solgt fisk. Hvis en ble tatt ble det en klekkelig mulkt, for all fisken skulle leveres gjennom fiskelaget. Jeg hadde mange kunder da.
Makrellfisket var mye med landnot, men en fikk ganske mye på dorg også. Det var heller ikke noe problem å bli av med denne heller.

-- Hadde du noen forbindelse med motstandsfolket (Milorg)?

Ja, jeg ble jo spurt, men det ble ikke noe mer. Det var Rasmus i Rosnes som spurte meg, men litt senere ble de tatt, blant andre Edgar Berge og German Gabrielsen, så det ble ikke noe mer.

-- Så er vi kommet til slutten av krigen, du husker vel selve frigjøringen?

Ja, det kan jeg huske som det var i dag. Hele Farestad kom over og skulle videre rundt øya med flagg, ja det var alle som kunne krype og gå. Alf Dyrstad hadde funnet en haug med tobakk i laksegarnet som han villig delte ut. Tobakken kom fra noen som hadde tatt seg over fra England og de sokk jo ned den livbåten inne i Kilen (Skjernøysund) og de måtte dumpe noe av de tingene de hadde med seg, det var tobakk, silkestrømper o.l. Disse folkene måtte jo gå i dekning, og de lå her oppe i Grottevarden. Ja, så gikk vi rundt øya, vi fikk til og med Oskar Fant med. Han lå med skøyta si i Juvika og Alf Dyrstad ropte til han at han måtte komme opp så skulle han få tobakk. Og han kom opp og ble med til Farestad. Ja, Alf Dyrstad delte ut tobakk i det vide og breie.

-- Vi vet at skipsklokka fra M/S "Trondheimsfjord" ble hengt opp på Ytre Farestad?

Ja, jeg tror det var Tonning Gundersen og dei som fant den, og den ble det kimet i utover natten. Det var en veldig festing utover. Selv havnet jeg i Kristiansand hvor Anna tjente i Vågsbygda. Jeg hadde garnene stående ved Slettingknobba, og der ble de stående flere dager.

-- Kan du huske noe mer fra krigen som vi ikke har fått med her?

Jeg vil jo si at de tyskerne som bodde her ute var veldig snille, Når vi ble evakuert til Landøy, tror jeg at det ikke var en eneste løk- eller gulrotåker de hadde vært i, så de hadde en veldig streng didiplin.

-- Alle Skjernøybeboerne ble evakuert fra øya en sommer under krigen. Hvor havnet dere da?

Vi var på Landøy hos Tobias Rasmussen som bodde like oppforbi bedehuset, han var far til Helge Rasmussen. Det var jo her mesteparten ac Skjernøyfolket havnet, og vi hadde det ganske fint tross alt. Vi var med å hjalp Landøyfolk med forskjellige ting, blant annet å høye. Den gang bodde det folk på Landøy så og si i hvert eneste hus.

-- Kunne dere komme hjem noe i den tiden?

Vi fikk lov til å komme hjem hver lørdag ettermiddag og hele søndagen.

Til side 8.

Det var i krigens tid. fra s. 7.

Da måtte vi høye og hyppe poteter, det var jo en hel del vi måtte gjøre. Og da var Landøyfolk med og hjalp oss.

-- Men det var mange som hadde kyr, hvordan gikk det?

Vi hadde kyrene med oss til Landøy, det var to stykker. Tobias Rasmussen hadde et forholdsvis stort utebeite så der fikk de gå, men mestepaten av Skjernøyfolkene hadde kyrene i Rosnesskauen hvor de fikk lov å være. De fikk lov til å gp over å melke kl. 05.00 om morgenen. De måtte returnere så fort stellet var ferdig. Vi fisket som vanlig fra Landøy, men når vi skulle levere fisk i Mandal fikk vi ikke lov til å kjøre gjennom Skjernøysund, vi måtte alltid gå utenom øya. Men det hendte de kom og hentet fisken med bil på Eigebrekk. Vi fikk iallefall mye fisk. Lyr og sei gikk helt inne i buktene og vi kastet etter dem med lyregarn. Etter mørkets frambrudd fikk vi ikke lov å ferdes på sjøen. Ikke var det lys eller noen ting, men jeg var jo hjemme flere ganger om natten hvor jeg overnattet i båten, det hadde nok gått ille hvis jeg da hadde blitt tatt. Vi hadde jo i tillegg den gården som nå eies av Aalvik og der var det mye moreller som jeg var oppe og plukket i mørke. Vi fikk ikke lov til å komme inn i husene, de var forseglet, men hjemme hadde vi et løst vindu i kjelleren som vi løsnet hver gang vi var hjemme så vi kom oss jo inn.

Grunnen til at Skjernøy ble evakuert den gangen var vel at tyskerne skulle ha øya til treningssenter, de hadde drevet med mye skyting. På toppen av Kapellbakken var det mye tomhylser, så det viste tydelig at det var skutt mye.

Vindavkjøling.

I vinter har det vært jevnt over kalt , og det har vært ganske mye vind, som har blåst helst fra østlig kant. Vi tar med her en tabell som viser hvordan vinden virker på et menneske ved lave temperaturer. Høy luftfuktighet forsterker virkningen.

	m / sek.	Lufttempratur gr. C.										
		25	20	15	10	5	0	-5	-10	-15	-20	-25
		Følt temperatur gr. C.										
Svak vind	2,5	25	19	14	9	3	-2	-7	-12	-17	-23	-28
Lett bris	4,5	22	16	10	4	-2	-8	-14	-20	-26	- 32	-38
Laber bris	7	21	15	8	2	-4	-11	-18	-25	-32	- 38	-45
Frisk bris	9,5	21	14	7	0	-7	-14	-21	-29	-36	-43	-50
Liten kuling	12,5	21	13	5	-2	-9	-17	-24	-32	-39	-47	-54
Stiv kuling	15,5	20	13	5	-3	-11	-18	-26	-34	-42	-49	-57
Sterk kuling	19	20	12	4	-4	-11	-19	-27	-35	-43	-51	-59
Liten storm	22.5	20	12	4	-4	-12	-20	-28	-36	-44	-52	-60

Tabellene står i Aschehoug og Gylendals Store Norske leksikon.

Smånytt fra øya

Skarver.

Det har i vinter vært veldig mye skarv. Den sitter i flokker på odder og skjær, og mange dukker også etter fisk helt inne ved buktene og sundene på innsiden av øya. Tror nok den tar mye fisk. Den kan spise ca. en kilo fisk om dagen og ål, småsei og små torsk er delikatesse. Har selv selv sett den komme opp med levende ål i nebbet som den tar nede i mudderet som er ålens dvale om vinteren. ---------

Diamantbryllup.

Vi gratulerer hjertelig på etterskudd, Alette og Arnfinn Syvertsen, som feiret diamantbryllup den 18. des. 1995. Det er få ektepar forunt å feire en så stor begivenhet. Å ha vært gift i 60 år er tross alt ikke mange som opplever. Men faktisk var det et ektepar som feiret samme begivenhet i Januar i fjor. Det var Gunda og Gunnar Pedersen.. Bortsett fra disse kan vi ikke erindre å ha hørt øm noen her på øya som har feiret en så stor dag. ---------

Vi gratulerer hjertelig Kari og Yngvar Pedersen, Valvik med en gutt den 17. januar. ----------

Barnedåp på kapellet den 3. mars. Foreldre Monica og Alf Tore Gundersen, Farestad. Barnets navn: Anette. Vi gratulerer.

Fotograf Peder Austrud

Vant prestisjetunge fotokonkurranse i konkurranse med kjente fotografer fra ti land. Tema for konkurransen var vennskap. Bildet han vant med var tatt på eldrehjemmet i Marnadal.------

Er tjelden en trekkfugl

Midt i febuar med 8 kuldegrader og snøføyke i februar sto 3 tjeld på Flateskjær. Om de hadde overvintra eller tatt feil av årstiden vet ingen, men en kald fornøyelse måtte det være for de lange røde beina deres. ----------

Skolehistorie.

Skjernøy Historielag arbeider med å utgi en bok / hefte om skolens historie på Skjervøy. Fra den første omgangsskole, til fast skole på Dyrstad og litt senere på Farestad, og videre til en skole på Farestad. Hver periode fram til den siste skoledag på Skjernøy skole vil bearbeidet. Det vil i Arbeidet også bli lagt vekt på skolens rolle i lokalsamfunnet utenom det rent fag messige. Arbeidet forventes å være ferdig en gang til kommende høst. Boka vil deretter komme i salg.
Følgende er engasjert i Arbeidet: Rita Dyrstad Solvang, Arild Jenssen, Karl Arnfinn Syvertsen, Allis Hansen og Evert Knutsen.------

Påkjørt.

Om morgenen 9. febr. skjedde det en trafikkulykke i Valvik. En kvinne fikk bruddskader etter å ha blitt påkjørt av en bil som kom ryggende ned Valvikbakken. Det var snøføyke og mørkt da ulykke skjedde, så sikten var nesten lik null, i tillegg til glatta. Ut fra rådende forhold må dette karakteriseres som et hendig uhell. Heldigvis er situasjonen positiv for den skadde kvinnen, med god framgang i helsetilstanden. ----------

Afrikansk besøk.

2. juledag hadde vi besøk av to vassekte afrikanere på kapellet. De deltok med tromme, (hule trestammer med skinn strammet over toppen) sang og fikk hele menigheten til å klappe i hendene og svinge i takt med rytmene deres. Det var vikarprest John Olav Drankel, som har vært misjonprest i Afrika (Kamerun) som hadde fått besøk fra menigheten der.----------

Kontigenten.

Vi takker for innkommet kontigent og minner samtidig om at det er ca. ¼ som ennå ikke har betalt. Hvis dere forsatt ønsker «Skjernøyposten», vær vennlig og se etter om dere har betalt. -------

Knut Knutsen som er skipper i Einar Rasmussens rederi i Kristiansand, var på dagsrevyen i forbindelse med oljetankeren «Sea Empress», grunnstøting i Millford Haven i England. Han har vært Skipper på en av Rasmussens spesialfartøyer for bøyelasting av olje i Nordsjøen siden 1982, og har i løpet av denne tiden ca; 40 anløp av Millford Haven. Han uttalte at havnen har en del trange passasjer, som krever stor påpasselighet. For ikke lenge siden gikk en av Statoils tankbåter på grunn på samme stedet som «Sea Empress», men denne hadde dobbel bunn og været var ideelt, så dette forhindret sannsynligvis en lignende ulykke. Han uttalte for øvrig at han var godt fornøyd med loser og øvrig personell i Millford Haven. ----------

SkjernøyHistorielag skriver:
Vi vil i denne meldingen gi en kort orientering om hva som vil skje i Skjernøys Historielag i løpet av vår / vinter. Årsmotet vil bli onsdag 27. mars. kl 19. 30. Utenom vanlige årsmøtesaker, vil vi få besok av Martin Sodeland fra Holum som vil vise video som handler om hvordan de fisket laks på Østerland ved Mandalselvas utlop.
Torsdag 13. juni vil minneplaten over den heltemodige innsatsen som Henry Gustav Kristensen gjorde i 1960 bli avduket.
Søndag 7. juli vil Dyrstad Skolehus dagen gå av stabelen.
Vi håper å se mange på disse arrangementene.

Annie Berge døde den 27/12-95 86 år gammel. Annie kom fra Sør-Audnedal, men kom i sin ungdom til Eskeland for å arbeide. Her ble hun kjent med Berner Berge. De giftet seg og bosatte seg på Berge, hvor hun siden har bodd. Hun døde på Mandal Sykehjem, hvor hun var den siste tiden.
Vi lyser fred over hennes minne.-

Torgeir Berge døde den 3/3, 79 år gammel. Torgeir kom fra Flekkerøya og ble gift med Målfrid Dyrstad under krigen. De overtok Leirkjær på Ytre Farestad og har bodd der siden. Han var sjømann det meste av sitt yrkesaktive liv og seilte som skipsfører i Langfeldts rederi i mange år, helt til han gikk av på pensjon. Torgeir var ivrig med i Sjømannsforeningen og i Broderkretsen på Havet. Han var også en ivrig fritidsfisker, og dette drev han på med helt til ganske nylig. Selv om han visste han var alvorlig syk, gav han ikke opp. Han visste hvordan det stod til, men var trygg og rolig.
Han døde etter et kort opphold på Sentralsykehuset i Kr.sand.
Vi lyser fred over hans minne.--

De har nå satt opp stikkene som markerer traseen de har valgt for de kommunale kloakkledninger på Farestad/Rosnes. Det er også berammet et orienteringsmøte på Grendehuset(skolehuset) fredag 22/3 kl. 19.00. Henvendelser kan gjøres til seksjonssjef leiv B. Kloster på Teknisk Etat i Mandal.------

Vinter 96. Så ble det vinter atter en gang. Siste vinter av noen betydning var i 91, men ellers må vi vel tilbake til 86 for å finne en real vinter, med masse snø, fastis og drivis. Men altså, i år slo den til igjen. Siste halvdel av desember var det gnistrende kaldt, særlig rundt jule-og nyttårstid. Januar var slett ikke så ille, men februar ville det anderledes. Vi har hatt mange merkedager opp gjennom årene. Nå kan vi føye til 9.-11. febr. 1996. Vi fikk et kraftig snøfall fredag 9., ca. 1/2 m. Det snødde godt lørdags ettermiddag og søndag fikk vi en forrykende snøstorm. Det blåste sterk austlig kuling og det var ytterst ubehagelig å være ute. Brøytebilene hadde sin fulle hyre med å holde hovedveiene noenlunne farbare.(Send en vennlig tanke til oss på Rosnes som ikke har noe kommunalt "brøytevesen". Her må vi skuffe for hånd, eller bare "stampe"). Forøvrig var ski eneste framkomstmiddel her disse dagene. Den 15. og 16. fikk vi mildvær og regn og snøen sig godt sammen. Men den 24. og 25. fikk vi ny påfyll med 40-50 cm. tung vøt snø. Det var forholdsvis stille og snøen la seg jevnt over det hele.
Den 13. viste drivisen seg utenfor Odd, men takket være SVlig vind forsvant den igjen. Ellers har Rosnesvåa ligget tilfrosset i lengere tid, men Herman og Sverre Gunnar Syvertsen, som er avhengige av å komme på sjøen, har greid å holde en åpen råk. Vi har også hatt en uvanlig "tai" austavind siden midt i november.
Så vi har virkelig hatt litt av en vinter i år. Vi må nok tilbake til 86 for å finne maken. Men den kan jo ikke sammenlignes med vinteren 1970. Vi anmoder leserne om å slå opp i Skj.posten nr. 2 for 1970. Der kan du lese om vinteren med stor V.- Men la oss ikke glemme alle de fantastisk fine dagene vi har hatt, til første uka i mars. Sol og stille vær med et par -gr. om natta. - Men bare for å minne oss om at mars også ville yte sitt bidrag, fikk vi et godt snøfall i dag den 13. -- Men viba og staren er tilbake og snart er våren her for fullt. - Og med disse varmessige betraktninger, sier vi takk for denne gang og ønske vel møtt i begynnelsen av juni.---------